

بسم الله الرحمن الرحيم

طلاق عاطفی و آسیب های آن

چکیده

یکی از مهمترین مباحثی که ما انسانها در عصر حاضر بدان نیاز داریم داشتن جامعه ایده آل و سالم است خانواده عنصر تشکیل دهنده جامعه محسوب می شود در نتیجه هر گونه اختلال در این کانون گرم یا از هم پاشیدگی آن سلامت جامعه را مختل و یا به خطر می اندازد . آمار نشان می دهد که میزان وقوع جرم در میان فرزندان که در

خانواده‌های ناسالم از جمله خانواده‌های طلاق (چه طلاق رسمی و چه طلاق عاطفی) از سایر اقشار جامعه بیشتر می‌باشد.

ما در این مقاله قصد داریم شما را با مفهوم طلاق عاطفی و نشانه‌ها و آسیب‌شناسی و اثرات آن بر فرزندان شما را آشنا سازیم

کلید واژه: طلاق عاطفی، زوجین، آسیب

مقدمه

خانواده اولین پایه‌گذار شخصیت و ارزش‌ها و معیارهای فکری کودک است و نقش مهمی در تعیین سرنوشت و سبک و خط‌مشی زندگی آینده او دارد و اکثراً کودک نسبت به محیط خود به تبع تحت تاثیر موازین اجتماعی و فرهنگی گروهی است که در میان آنان بزرگ شده است.

خانواده یکی از اساسی‌ترین نهادهای اجتماعی می‌باشد به همین دلیل هر گونه اختلالی در خانواده به وجود آید نه تنها تاثیر مخربی در روحیه کودک و رشد عاطفی او دارد بلکه موجبات انحراف وی از قوانین و مقررات پسندیده جامعه را نیز فراهم می‌آورد. بنابراین پدران و مادران کودکان و روابط آنها و همچنین این محیط خانواده بیش از سایرین در ساخت شخصیت فرزندان موثر است.

از طرفی اختلال در محیط خانواده و طلاق میتواند آثار منفی را برای یکی از زوجین یا هر دوی آنها به همراه داشته باشد و این در صورتی است که یکی از زوجین آمادگی جدایی و مستقل بودن را ندارد.

خانواده کوچکترین واحد اجتماعی است که مرکب از تعدادی افراد است که از طریق پیوند خونی از دواج یا فرزندخواندگی به یکدیگر

مرتبط و منسوب بوده و برای مدتی طولانی و نامشخص با هم زندگی می‌کنند .

تنوع زیادی در ساخت خانواده وجود دارد ولی قالبی ترین شکل آن متشکل از زن و شوهر و فرزندان است هیچ نهادی از لحاظ قدرت و گستره تاثیرگذاری با خانواده برابری ندارد . خانواده به عنوان نهادی که زمین و بستر پرورش فرزندان را فراهم می‌سازد به شیوه های گوناگون در رشد زیستی روانی و هیجانی و اجتماعی آنها تاثیر می‌گذارد. پیوند های صمیمی و خشنود کننده در خانواده سلامت روحی و روانی کودک را پیش بینی می‌کند و در مقابل عوامل مختلفی نظیر سوءتغذیه فقر کیفیت نامطلوب تعاملات خانواده، تعارضات خانوادگی، طلاق، مشکلات و بیماری های روانی والدین و غیره و سلامت او را به مخاطره می‌اندازد و دامنه وسیعی از مشکلات روحی و روانی، تحصیلی، اجتماعی، هیجانی و رفتاری به بار می‌آورد.

(الف): توصیف و تعریف واژه‌ها

• تعریف آسیب شناسی:

آسیب شناسی در لغت به معنای زخم، ضرب، صدمه، عیب و نقص، تعب، رنج و ... آمده است و در اصطلاح و به معنای عام عبارت است از دردها، کاستی‌ها، مصیبت‌ها و آفت‌ها فکری، جنسی، فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و ... که روح و روان و محیط زندگی انسان را فرا گرفته است.

• تعریف آسیب شناسی خانواده:

آسیب شناسی خانواده به مطالعه عواملی می پردازد که سلامت پایداری و استحکام خانواده را تهدید می کند و ازدواج پایدار و موفق را آسیب پذیر می سازد.

• تعریف طلاق:

طلاق در لغت به معنای رها کردن و آزاد کردن است . و در اصطلاح به جریان فسخ یک قرارداد بین دو زوج را طلاق گویند. طلاق به معنی پایانه شرعی و قانونی ازدواج و جدا شدن همسران از یکدیگر است و در پی آن حقوق و تکالیف متقابلی که بین زوجین در هنگام ازدواج وجود داشته از میان می رود.

تعریف طلاق عاطفی:

طلاق عاطفی رابطه ای را توصیف می کند که در آن همسران در محیط های اجتماعی خوب و صمیمی به نظر می رسند ولی در خلوت قادر به تحمل یکدیگر نیستند از طلاق عاطفی با عنوان خانواده تو خالی نیز یاد می شود یعنی خانواده ای که اعضای آن به زندگی با یکدیگر ادامه می دهند ولی روابط و کنش متقابل با یکدیگر ندارند و از حمایت احساسی یکدیگر محروم اند.

امروزه طلاق عاطفی مهمترین عامل از هم گسیختگی بنیان خانواده است تا جایی که از آن به سرطان خاموش زندگی زناشویی تعبیر شده است . روان شناسان و جامعه شناسان طلاق عاطفی را یکی از آسیب های مهم به شمار آورده که بالارفتن میزان آن را نشانه بارز اختلال در اصول اخلاقی و به هم خوردن آرامش خانوادگی و در مجموع دیگر گونی در هنجارهای اجتماعی محسوب می دارند.

پروفسور ساروخانی استاد جامعه‌شناسی در خصوص این آسیب اجتماعی می‌گوید در گذشته درباره دلایل طلاق عاطفی کمتر سخن گفته شده است یکی از دلایل این بود که در گذشته و در نظام سنتی که به آن نظام مردسالار نیز می‌گویند زن در زندگی حق هیچگونه اعتراضی نداشت و معمولاً این سبک زندگی در باور همگان به عنوان یک سبک پذیرفته شده قلمداد می‌شد ولی در سبک زندگی امروزی که زن و مرد هر دو به صورت برابر در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند و زن هم حقی در زندگی مشترک برای خود قائل است بروز مشکلات در زندگی مشترک از جمله طلاق عاطفی امری طبیعی است.

زندگی سالم ابعاد مختلفی دارد: ابعاد جسمانی، روانی، اجتماعی و معنوی و شناسایی موقعیت‌های پرخطر، که عامل مهمی در زمینه مهارت‌های زندگی به شمار می‌آیند. آنچه که در ایجاد زندگی سالم نقش دارد، حفظ و ارتقاء سلامت خود و خانواده است. در یک تعریف کلی می‌توان گفت خانواده سالم آن است که اهداف و کارکرد‌های مورد نظر یک خانواده را تحقق بخشد و اعضای آن احساس رضایت کنند بنابراین همسران در یک ارتباط سالم:

- با هم سازگاری دارند و به رشد فردی یکدیگر کمک می‌کنند.
- به رابطه زناشویی وفا دارند و برای نشاط آن تلاش می‌کنند.
- در امراض گسترده‌ی وسیعی از هیجان‌ها توانا هستند.
- با یکدیگر به روراستی صحبت می‌کنند.
- مسابقات طلبه‌اند و از همدیگر حمایت می‌کنند.

بسیاری از ما با مفهوم طلاق عاطفی مواجه شده‌ایم اما شاید دقیقاً نداریم که طلاق عاطفی چیست در طلاق عاطفی در خلاف دیگر انواع طلاق زن و شوهر به زندگی با هم ادامه می‌دهند اما هیچگونه

آسیب های طلاق عاطفی

اهمیت نهاد خانواده در جامعه به اندازه ای است که سلامت و سعادت فرد و جامعه منوط به داشتن خانواده های سالم و با نشاط است و هرگونه آسیبی که متوجه این نهاد شود مستقیم و غیر مستقیم تهدیدی است برای رشد و تعالی جامعه بعد از بررسی طلاق عاطفی دلایل و نشانه های آن بد نیست ببینیم که معایب طلاق عاطفی چیست جالب است بدانید که تبعات و آسیب های وارده بر زن و شوهر و حتی فرزندان در طلاق عاطفی بسیار بیشتر از جدایی رسمی است. برای مثال هر یک از زوجین هیچ انگیزه ای برای رشد در زندگی ندارند و در بین فرزندان دچار آسیب های روحی و روانی بیشتری هستند زیرا همیشه در محیطی سرشار از استرس و فشار زندگی می کنند و همین امر می تواند خانواده را با مشکلات روحی و روانی زیادی روبرو کند.

تاثیر طلاق عاطفی بر روح و روان

طلاق عاطفی در خانواده می تواند مشکلات بسیار زیادی را برای اعضای خانواده به وجود آورد که در این بین فرزندان از این اتفاق بیشترین آسیب را می بینند به خصوص اگر خانواده تک فرزند باشد این اتفاق می تواند بسیار نگران کننده باشد. جدای خاموش والدین می تواند بر روی فرزند روح و روان فرزندان تاثیرات متفاوتی داشته باشد. تاثیر منفی طلاق عاطفی بر روی پسر ها بیشتر است و به صورت خشم و پرخاشگری نمود پیدا می کند. البته این طلاق دختر ها را با انواع اختلالات روحی و روانی روبرو کرده و این می تواند برای آنها بسیار خطرناک باشد.

تأثیر طلاق عاطفی بر کودکان

طلاق عاطفی در خانواده می‌تواند روی کودکان و فرزندان اثرات منفی و مخرب زیادی به همراه داشته باشد اما باید بدانیم که این طلاق برای کودکانی که دارای سن و سال کمی هستند می‌تواند بسیار ناراحت کننده تر باشد برای مثال امکان دارد عادت‌های غذایی کودکان کم سن و سال‌تر در این شرایط با تغییرات زیادی روبرو شود امکان دارد به سمت پرخوری عصبی و یا به سمت دوری از غذا بروند و مشکلات زیادی را تجربه کنند. در برخی از موارد طلاق عاطفی در خانواده موجب می‌شود که فرزندان خود را در این امر مقصر بدانند، بعضی آنها دچار خشم و عصبانیت از خود می‌شوند و گمان می‌کنند که خودشان عامل این اتفاق هستند. این مسئله بیشتر زمانی اتفاق می‌افتد که والدین جر و بحث‌های زیادی با یکدیگر بر سر تربیت فرزند خود دارند. در برخی از موارد هم امکان دارد فرزندان خواهر و یا برادر خود را در این امر مقصر بدانند و نسبت به خواهر و یا برادر خود دچار خشم و عصبانیت شوند. همچنین طلاق عاطفی در خانواده می‌تواند بر روی کودکان تأثیرات دیگری داشته باشد که آنها را در جوانی و نوجوانی به سمت راه‌های مختلفی بکشانند اما اگر فرزندان در سن نوجوانی و جوانی باشند احتمال دارد که بر اساس طلاق عاطفی که بین والدین آنها اتفاق افتاده است آرامش خود را در ارتباط با دوستان خود به خصوص جنس مخالف جستجو کنند و یا دوست داشته باشند که به سراغ امتحان مواد مخدر بروند و از این حیث با استفاده از این مواد خود را آرام کنند و آرامش بیشتری را تجربه کنند که این آغاز مشکلات بسیاری خواهد بود.

در ادامه به برخی از آسیب‌های طلاق عاطفی بر روی کودکان اشاره خواهد شد:

- بروز رفتارهای خشن و پرخاشگران در فرزندان

یکی از تأثیرات طلاق عاطفی در خانواده که می‌تواند بر فرزندان نمود پیدا کند و به خصوص فرزندان پسر را تحت تأثیر خود قرار دهد این است که معمولاً در این شرایط فرزندان دست به رفتارهای خشن می‌زنند از اعمال خشونت ابایی ندارند و یا مدام در حال نزاع با همسالان خود هستند. این رفتار در آینده می‌تواند موجب شود که فرزندان به مشکلات بسیار زیادی با تجربه های تلخ نزاع های خیابانی داشته باشند.

- جستجوی محبت در جایی بیرون از خانواده

از دیگر اثرات مخرب طلاق عاطفی در خانواده این است که فرزندان در این شرایط معمولاً هیچ محبتی را در خانواده دریافت نمی‌کنند نه شاهد محبت والدین به یکدیگر هستند و نه محبت نسبت به فرزندان. به همین دلیل در این شرایط برای اینکه بتوانند محبت مورد نیاز خود را به دست آورند و سعی می‌کنند به محیط ناامن بیرون از خانه پناه ببرند در این شرایط امکان دارد آسیب های جدی ببینند و دختران در معرض سوء استفاده های متعدد باشند و پسران احتمال دارد که به دام اعتیاد بیفتند.

- افت تحصیلی در تمامی مقاطع

فرقی نمی‌کند طلاق عاطفی در خانواده ای باشد که فرزندان در حال تحصیل در مقطع ابتدایی هستند یا در حال پشت سر بگذارند گذاشتن دوره دانشگاهی خود هستند در صورتی که طلاق عاطفی

شکل بگیرد اولین نشانه آن در فرزندان می شود با کاهش توان تحصیلی آنها مشاهده کرد فرزندان در این شرایط به طور کاملاً جدی توانایی های تحصیلی خود را به دلیل نداشتن تمرکز از دست می دهند و همین مسئله می تواند در نهایت منجر به افت قابل توجه تحصیلی آنها گردد.

- تاثیرات منفی در آینده

از دیگر مواردی که موجب می شود طلاق عاطفی در خانواده کودکان و فرزندان را با مشکلات روبرو کند این است که در این شرایط معمولاً خانواده ها توجهی به آینده فرزندان خود ندارند تمامی این تنش ها در ناخودآگاه فرزندان ثبت و ضبط می شود با این مشکل دست و پنجه نرم می کنند احتمال دارد زندگی مشترک خوبی را تجربه نکنند و یا اینکه به دام رفتارهای ناهنجار اجتماعی بیفتند.

- سردرگمی و تعارض در کودکان

کودکان حق انتخاب خود را به مرور زمان از دست می دهند و دچار تعارض و سردرگمی های زیادی می شوند و همین امر موجب می شود که آسیب های بسیار جدی و فراوانی را تجربه کنند و در نهایت زندگی نرمال خود را از دست بدهند.

از دیگر معایب طلاق عاطفی می توانیم موارد زیر را نام ببریم:

- انزوا و گوشه گیری
- اضطراب شدید
- کینه توزی و انتقام جویی
- بی حوصلگی و بروز افسردگی
- کاهش عزت نفس و اعتماد به نفس

- عدم ارضای نیازهای روحی و روانی و جسمی
- پرخاشگری

منابع

- احمدی سید و رحمت الهی، م، (۱۳۸۶)، آسیب شناسی زندگی زناشویی، پورتال علوم انسانی.
- اسلامی، ف. (۱۳۹۱). با هم ولی تنها: طلاق عاطفی در روابط زناشویی چاپ اول.
- باقر ساروخانی (۱۳۸۷)، مقدم ای جامعه شناسی و آسیب شناسی.
- مرجان صادق خانی، (۱۳۹۵)، طلاق عاطفی و اثرات آن بر فرزندان.